

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง องค์ประกอบและองค์ประชุมของคณะกรรมการองค์การส่งเสริมกิจการ
โคนมแห่งประเทศไทย

องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทยได้มีหนังสือ ที่ กษ ๑๙๐๔/๑๕๑๙ ลงวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๒ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปลงความได้ว่า ด้วยสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจได้มีหนังสือ ที่ กค ๐๘๑๙.๒/๖๓๔๔ ลงวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๖๑ แจ้งแก่องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย (อ.ส.ค.) เรื่อง การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี ๒๕๖๐ และขอผ่อนชำระการนำส่งรายได้แผ่นดินของ อ.ส.ค. ว่า ในการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี ๒๕๖๐ เพื่อจ่ายเป็นโบนัสสำหรับกรรมการตามหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานรัฐวิสาหกิจ สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจขอให้ อ.ส.ค. ชี้แจงประเด็นเกี่ยวกับการนับการประชุมคณะกรรมการองค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย (คณะกรรมการ อ.ส.ค.) ว่า การประชุมคณะกรรมการ อ.ส.ค. ครั้งที่ ๑/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๙ ซึ่งมีการจัดการประชุมโดยยังไม่มี การแต่งตั้งกรรมการผู้แทนสำนักงบประมาณ เนื่องจากผู้แทนคนเดิมเกษียณอายุราชการ จะถือเป็นการประชุมที่ชอบด้วยกฎหมายตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือไม่

อ.ส.ค. จึงขอหารือในประเด็น ดังต่อไปนี้

(๑) ตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทยฯ ที่กำหนดให้มีคณะกรรมการ อ.ส.ค. ประกอบด้วย อธิบดีกรมปศุสัตว์ อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร อธิบดีกรมการค้าภายใน ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนสำนักงบประมาณ และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกิน สี่คน เป็นกรรมการ ซึ่งข้อเท็จจริงปรากฏว่าในการประชุมคณะกรรมการ อ.ส.ค. ครั้งที่ ๑/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๙ ยังไม่มีการแต่งตั้งผู้แทนสำนักงบประมาณคนใหม่แทนผู้แทนคนเดิม ซึ่งเกษียณอายุราชการ จะถือว่าองค์ประกอบคณะกรรมการ อ.ส.ค. ครบถ้วนตามที่กำหนด ในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวหรือไม่

(๒) ตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทยฯ ที่กำหนดให้การประชุมคณะกรรมการทุกคราวต้องมีกรรมการมาประชุม ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงเป็นองค์ประชุม ดังนั้น กรณีการประชุมคณะกรรมการ อ.ส.ค. ครั้งที่ ๑/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๙ ซึ่งยังไม่มีกรรมการผู้แทนสำนักงบประมาณคนใหม่แทนผู้แทนคนเดิม แต่มีกรรมการเข้าร่วมการประชุมเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จะถือเป็นการประชุมคณะกรรมการ อ.ส.ค. โดยชอบตามที่กำหนด ในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวแล้วหรือไม่

(๓) สืบเนื่องจากกรณีข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้น ระหว่างที่ยังไม่มีการแต่งตั้งผู้แทนจากสำนักงบประมาณคนใหม่เข้าร่วมเป็นกรรมการ อ.ส.ค. ตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทยฯ แทนผู้แทนคนเดิม จะถือว่าคณะกรรมการ อ.ส.ค. มีจำนวนครบองค์ประกอบ และสามารถดำเนินการประชุมหรือปฏิบัติหน้าที่ระหว่างรอการแต่งตั้งผู้แทนคนใหม่ได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) ได้พิจารณาข้อหารือของ อ.ส.ค. โดยมีผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงบประมาณ) ผู้แทนกระทรวงการคลัง (สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ) และผู้แทน อ.ส.ค. เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ในการประชุมคณะกรรมการ อ.ส.ค. ครั้งที่ ๑/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๙ ซึ่งยังไม่มีกรรมการผู้แทนสำนักงบประมาณคนใหม่แทนผู้แทนคนเดิมซึ่งเกษียณอายุราชการ จะถือว่าองค์ประกอบคณะกรรมการ อ.ส.ค. ครบถ้วนตามที่กำหนดในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทยฯ หรือไม่ เห็นว่า เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของคณะกรรมการ อ.ส.ค. ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๒^๑ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทยฯ แล้ว จะเห็นได้ว่าคณะกรรมการ อ.ส.ค. ประกอบด้วย (๑) ประธานกรรมการ (๒) กรรมการโดยตำแหน่ง (๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และ (๔) ผู้อำนวยการ อ.ส.ค.

สำหรับกรรมการซึ่งเป็นผู้แทนสำนักงบประมาณตามมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง ซึ่งยังไม่มีกรรมการผู้แทนคนใหม่แทนผู้แทนคนเดิมซึ่งเกษียณอายุราชการนั้น เมื่อพิจารณาบทบัญญัติมาตรา ๑๒ วรรคสอง ที่บัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แต่งตั้งกรรมการโดยตำแหน่งหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่งเป็นประธานกรรมการประกอบด้วยแล้ว จะเห็นได้ว่าบทบัญญัติดังกล่าวได้แบ่งกรรมการตามมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง ออกเป็นสองประเภท ประเภทหนึ่ง คือ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกินสี่คน และอีกประเภทหนึ่ง คือ กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ อธิบดีกรมปศุสัตว์ อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร อธิบดีกรมการค้าภายใน และรวมถึงผู้แทนกระทรวงการคลังและผู้แทนสำนักงบประมาณด้วย โดยการเป็นกรรมการโดยตำแหน่งนั้นจะแตกต่างจากกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่จะมีวาระการดำรงตำแหน่งตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๔^๒ และอาจพ้นจากตำแหน่ง

^๑มาตรา ๑๒ ให้มีคณะกรรมการองค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย ประกอบด้วย อธิบดีกรมปศุสัตว์ อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร อธิบดีกรมการค้าภายใน ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนสำนักงบประมาณ และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกินสี่คน เป็นกรรมการ

ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการโดยตำแหน่งหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่งเป็นประธานกรรมการ

ให้ผู้อำนวยการเป็นกรรมการและเลขานุการ

^๒มาตรา ๑๔ ให้กรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี

เมื่อครบกำหนดตามวาระดังกล่าวในวรรคหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ ให้กรรมการที่พ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นรักษาการในตำแหน่งต่อไปจนกว่าคณะกรรมการชุดใหม่จะเข้ารับหน้าที่ (มีต่อหน้าถัดไป)

ก่อนวาระได้ตามเหตุที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๕^๓ ส่วนกรรมการโดยตำแหน่งที่กฎหมายกำหนดที่มาจากผู้แทนของส่วนราชการนั้น เนื่องจากโดยปกติหัวหน้าส่วนราชการย่อมอยู่ในฐานะเป็นผู้แทนของส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินหรืออาจแต่งตั้งผู้ใดเป็นผู้แทนส่วนราชการก็ได้ ดังนั้น การเป็นกรรมการโดยตำแหน่งจึงย่อมมีอยู่เป็นประจำตลอดเวลา^๔ แม้จะไม่มีผู้ครองตำแหน่งดังกล่าวอยู่ก็ตาม ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๙) ได้เคยให้ความเห็นเป็นแนวทางไว้แล้วในเรื่องเสร็จที่ ๑๕๗๙/๒๕๕๕^๕ ด้วยเหตุนี้ คณะกรรมการ อ.ส.ค. จึงยังคงมีองค์ประกอบครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๒^๖ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทยฯ

ประเด็นที่สองและประเด็นที่สาม การประชุมคณะกรรมการ อ.ส.ค. ครั้งที่ ๑/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๙ ซึ่งยังไม่มีกรรมการแต่งตั้งผู้แทนสำนักงานประมาณคนใหม่แทนผู้แทนคนเดิม แต่มีกรรมการเข้าร่วมการประชุมเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จะถือเป็นการประชุมคณะกรรมการ อ.ส.ค. โดยชอบตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทยฯ แล้วหรือไม่ และคณะกรรมการ อ.ส.ค. จะสามารถดำเนินการประชุมหรือปฏิบัติหน้าที่ระหว่างรอการแต่งตั้งผู้แทนสำนักงานประมาณคนใหม่ได้หรือไม่

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๒)

ในกรณีที่กรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน

ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งไว้แล้ว

กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ อาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้ แต่ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน
“มาตรา ๑๕ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๔ กรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะรัฐมนตรีให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ

(๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๑๓

“บันทึก เรื่อง การแต่งตั้งกรรมการในรัฐวิสาหกิจ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนมาก ที่ สร. ๐๘๐๑/๔๘๒๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๑๘ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (เรื่องเสร็จที่ ๒๗๖/๒๕๑๘) และบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การดำรงตำแหน่งประธานกรรมการและกรรมการโดยตำแหน่งในคณะกรรมการบริหารสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ ในขณะเดียวกัน ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๑/๐๕๖๐ ลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๔๘ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (เรื่องเสร็จที่ ๒๘๒/๒๕๔๘)

“บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง องค์ประกอบของคณะกรรมการพิจารณา ร่างกฎหมายของกระทรวงแรงงาน ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๑/๒๓๕๕ ลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๕ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๖โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

เห็นว่า เมื่อได้ให้ความเห็นในประเด็นที่หนึ่งแล้วว่า คณะกรรมการ อ.ส.ค. ยังมีองค์ประกอบครบถ้วน และเมื่อการประชุมคณะกรรมการ อ.ส.ค. ครั้งที่ ๑/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๙ มีประธานกรรมการและกรรมการอื่นมาประชุมเกินกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมดจึงครบองค์ประชุมตามมาตรา ๑๖^๗ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทยฯ แล้ว ดังนั้น คณะกรรมการ อ.ส.ค. จึงย่อมสามารถประชุมและปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้

(นางสาวจรรววรรณ เฮงตระกูล)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมษายน ๒๕๖๒

^๗มาตรา ๑๖ การประชุมคณะกรรมการทุกคราวต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งจำนวนของกรรมการทั้งหมดจึงเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าไม่มีรองประธานกรรมการหรือมี แต่ไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งคนใดเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด